

МЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Лусте О.О., аспірант кафедри економічної теорії та менеджменту ЧНУ
ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна*

Серед численних факторів, що впливають на результати виробничої та економічної діяльності підприємств, особлива роль належить інституціональним факторам, одним з яких виступає господарський менталітет. В процесі поступального еволюційного розвитку господарський менталітет взаємодіє з іншими формальними та неформальними інститутами, та опосередковує економічну поведінку населення країни на всіх рівнях. Господарський менталітет нації, матеріалізуючись в процесі виробничої діяльності, спроможній впливати на процес мотивації до ефективної праці та самоорганізації, прискорювати чи гальмувати його.

Вивченням ментальних складових економічної поведінки індивідів займались представники багатьох напрямків економічної думки, зокрема А.Сміт, Д.Рікардо, І.Бентам, А.Маршал, К.Менгер, В.Парето, Т.Веблен, Д.Коммонс, Р.Коуз, Г.Беккер, М.Фрідмен, Д.Б'юкенен, вітчизняні вчені КомихГ., Гайдай Т., Бондаренко О., Гриценко А., Пилипенко Г. та ін., однак питання впливу господарського менталітету на ефективність діяльності підприємств на наш погляд розкрито недостатньою мірою.

Господарський менталітет є одним з найважливіших факторів, що впливають на форми, функції і структуру управління. Організація є соціальною системою, володіє всіма характеристиками того суспільства, в якому вона функціонує. Люди, що працюють в організації, відображають у собі всі особливості національної культури, менталітету [1].

На основі господарського менталітету формуються такі складові організаційної культури як цінності та норми поведінки, система комунікацій, взаємовідносини між підрозділами та співробітниками всередині колективу, трудова етика, система мотивування, система прийняття рішень та контролю за їх виконанням, ставлення до інновацій, реакція на зміни, позиціонування організації у зовнішньому середовищі тощо [2].

В сучасних ринкових умовах одним із показників економічної ефективності діяльності підприємств є створення інноваційного, конкурентоспроможного продукту. Наукоємність продукції, як вагомий фактор її конкурентоспроможності, продукції залежить перш за все від основного розробника-індивідуума та його ментальних особливостей [3]. Тенденція індивідуалізації, характерна для сучасної економіки, вимагає постійного росту кваліфікації працівників і тільки господарський менталітет здатен забезпечити відповідну мотивацію для такого вдосконалення.

Отже, можна зробити висновок про те, що господарський менталітет виявляє свій вплив процесу підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання на всіх рівнях, що проявляється у формуванні мотивів та моделей поведінки працівників, визначає рівень їхньої економічної активності; дозволяє сформувати різні підходи до управління, стилів керівництва, функціонування і розвитку організаційної структури підприємства, формування його конкурентного потенціалу.

Література: 1. Бандура О. Ціннісний аспект переходу до постеконічного суспільства / О.Бандура // Мультиверсум. - 2001. - Вип. 20. – К.: Укр. центр духовн. кул–ри, 2001. – С. 27-35.

2. Дегтярева С.В. Об институциональных изменениях в национальной экономической модели / С.В. Дегтярева // Наукові праці ДонНТУ. Серія:економічна.- 2006. -Вип. 103-2. - С.50-55.
3. Пан Л. В. Вплив культури на рівень економічної свободи і міжнародну комерційну діяльність / Л. В. Пан, Н. В. Романченко// Наукові записки. - К. : Вид. дім "КМ Академія", 2008. - С .61 – 66.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЧЛЕНСТВА У СОТ

Малик О. В., аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

На сьогоднішньому етапі, що супроводжується активними інтеграційними процесами, управління підприємством вимагає вирішення наступних завдань: формування адекватного механізму підвищення фінансової безпеки підприємств, утримання належного рівня фінансової безпеки, протистояння негативним зовнішнім та внутрішнім факторам, прогнозування та своєчасна нейтралізація загроз фінансовій безпеці. Це дасть змогу створити сприятливі умови для підвищення загальної конкурентоспроможності підприємства, що особливо важливо за сучасних процесів глобалізації, внаслідок яких конкурентоспроможність вітчизняних підприємств стає помітно нижчою за конкурентоспроможність іноземних компаній.

Низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, порівняно із зарубіжними, пояснюється недостатньою правовою захищеністю українських виробників, недостатнім іміджем підприємств, відсутністю сучасної техніки та технологій, значними виробничими витратами і, як наслідок, високими цінами на продукцію, відсутністю коштів на проведення ефективної реклами.

Сучасна парадигма управління фінансовою безпекою підприємств за умов членства у СОТ має ґрунтуватися на поєднанні зусиль вітчизняних виробників та держави з метою створення сприятливого клімату для виживання та розвитку підприємств на світовому ринку. Крім того, сучасна парадигма фінансової безпеки підприємств в рамках членства у СОТ має базуватися на формуванні пріоритетних завдань забезпечення фінансової безпеки, дослідженні основних факторів впливу на фінансову безпеку та визначенні головних загроз, аналізі стану фінансової безпеки підприємств та розробці стратегій підвищення її рівня.

Процес забезпечення фінансової безпеки має обов'язково ґрунтуватися на новітніх підходах ризик-менеджменту, формуванні системи управління ризиками та включати розробку системи антикризових заходів [1].

Сьогодні, за умов інтеграційних процесів, забезпечення фінансової безпеки підприємства має бути засноване на багатофункціональності менеджменту, інтегрованому застосуванні психології бізнесу, маркетингу, стратегічного системного і фінансового менеджменту, інноваційного менеджменту і управління проектами, отриманні синергійного ефекту від запровадження інноваційних методів управління для забезпечення конкурентних переваг підприємства [2, с. 32].